

IB3 marca territori contra TV3

El Govern balear
ha marcat territori per
a la seva IB3 enfront
de les altres televisions
autonòmiques
—especialment TV3—
que es reben a les Illes.
L'objectiu és convertir
IB3 en la referència
televisiva pròpia,
a costa de l'audiència
fins ara consolidada
de les altres
autonòmiques.
Què serà,
i representarà,
aquesta IB3?

Dia 23 de setembre. El Consell de Govern de les Illes Balears, presidit per Jaume Matas, es reuneix excepcionalment en dijous, ja que normalment el dia fixat és el divendres. En finalitzar, com sempre, el portaveu i conseller de Turisme, Joan Flaquer, compareix en roda informativa davant dels mitjans de comunicació. Anuncia que, d'acord amb l'anàlisi i conclusions "d'un estudi tècnic", l'executiu ha decidit atorgar les freqüències televisives per a la futura televisió autonòmica balear, IB3, la qual ha de començar a emetre l'1 de març de l'any vinent. La decisió "tècnica" es revela, tot d'una, amb importants implicacions polítiques, culturals, lingüístiques i socials, ja que IB3 ocuparà, així, les freqüències a través de les quals en bona part del territori balear es rep actualment el primer canal de Televisió de Catalunya.

Immediatament la notícia arriba al carrer Miracle, seu del PSOE illenc. La fàctica número 1, quan Francesc Antich no hi és, Francina Armengol, portaveu parlamentària i secretària general del PSOE-Mallorca —a més de membre de l'executiva balear i de la federal—, reuneix una mena de, per així dir-ho, "gabinet de crisi". Segons consta, no els convoca físicament, però sí que hi ha tota una successió de telefonades. S'avalua la situació. Dolenta. Armengol marca el telèfon de la presidència de la Generalitat de Catalunya per informar-ne el president, Pasqual Maragall, el qual no en sabia res. La sorpresa d'aquest sembla indicar que segurament s'esperava de l'"amic" Jaume Matas —tots dos han re-

conegut en públic que tenen "una excel·lent relació personal"— avenir-se a negociar la qüestió de les freqüències o, si més no, que l'hagués informat prèviament. Però ni una cosa ni l'altra. Fets consumats.

A Palma, mentrestant, Armengol i altres membres de la cúpula socialista aconseguixen entrar en contacte amb el gabinet de José Montilla, ministre d'Indústria i responsable de les qüestions referides a televisions. Segons una font socialista consultada, es parlà directament amb el ministre, el qual no donà gaires esperances de res. Al cap i a la fi, deia la font, la legalitat dels tercers canals atorga l'impuls televisiu al govern autonòmic en el seu territori.

A més, en aquest cas, també s'ha de tenir en compte un fet gens menyspreable. El dia 7 de maig d'enguany, els presidents català i balear signaren el "Conveni entre la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i la Generalitat de Catalunya per a l'assoliment de la recepció recíproca en els territoris respectius dels canals de televisió de la seva titularitat", en el qual queda clar (segon punt de l'exposició de motius) el reconeixement mutu que la posada en marxa de la televisió balear implicarà "una replanificació en l'àmbit territorial de les Illes Balears de l'ús actual" de les freqüències.

En resum, com transmetia el ministre al PSOE balear, la llei de tercers canals convergeix, per dir-ho així, en subjecte televisiu autonòmic en cada territori el govern respectiu. I, a més, com diu el conveni bilateral esmentat, la Generalitat de Catalunya acceptà oficialment el can-

vi de freqüències. De la combinació de les dues evidències no queda més que, com ha passat, acceptar que és el Govern conservador de Balears el que té la paella pel mànec.

Polèmica. Tot i que ningú no nega a IB3 el dret lògic de ser la televisió de referència de Balears, la polèmica ha esclatat. No són pocs els que veuen, en la decisió del Govern il·lenc, la voluntat d'ocupar les freqüències de TV3, una operació destinada a anorrear la influència social de l'únic canal de televisió (de les característiques de magnitud i potencial que té TV3) que emet només en català. I més tenint en compte que el seu lloc l'ocuparà IB3, que emetrà en castellà i en català dialectal –i no en català estàndard–. En aquest sentit, la directora d'IB3, Maria Umbert, ha proclamat una vegada i una altra que les pel·lícules s'emetraran totes en castellà, “fins que puguem doblar-les” en les formes dialectals illenques, cosa que comportaria uns costos enormes. Evidentment, molta gent sospita que aquest “fins que puguem doblar-les” es pot convertir, en la pràctica, en un “mai”. Un altre exemple, referit a la qüestió idiomàtica i televisiva, és el fet que actualment, a Balears, el futbol, un dels instruments principals per ancorar-se a l'audiència per a qualsevol televisió, és rebut per La 2 en castellà, per Canal 9 en valencià i per TV3 en català. Com és sabut, per evitar encobrir programació, quan a una de les dues cadenes autonòmiques s'emet el futbol, l'espanyola “tapa” en cada territori l'horari amb alguna pel·lícula o un altre programa. Quan IB3 emeti futbol, què passarà a Balears amb les retransmissions en català de TV3? Ni el Govern balear ni la directora televisiva encara no s'han posicionat públicament, però sembla lògic pensar que es “taparan” totes les altres cadenes perquè l'única finestra futbolera sigui IB3, que l'emetrà en dialectal.

Aquests són només dos exemples del potencial cultural, lingüístic i social que comporta la decisió presa pel Govern balear. En concret, convertir IB3 en la televisió de referència balear que retransmeti a la societat la idea que

Maria Umbert, directora general d'IB3, era, fins al seu nomenament al capdavant de l'ons televisiu, directora general del Gabinet de Presidència de Jaume Matas.

l'idioma important és el castellà i el d'anar per casa el propi de les formes dialectals. Si fa no fa, aquest és el sentit de fons que expressen les crítiques a l'executiu de Matas per aquesta decisió. Tant l'Obra Cultural Balear (OCB) com, en el món polític, PSM i ERC han excel·lit en la duresa de la seva oposició a la intenció conservadora.

El portaveu parlamentari del PSM, Pere Sampol, demanà públicament al Govern de Zapatero que s'impliqui en la qüestió, això és, que el ministre Montilla impedeixi que el senyal d'IB3 “tapi” l'emissió dels canals de Catalunya. Segons Sampol, la mesura del Govern Matas “és oportunista”, perquè pretén “aprofitar-se” de l'audiència de

TV3 a Balears, que va calcular entorn del 10%. A més, considera que el 90% dels espectadors illencs es veuran molt perjudicats, ja que "els que disposen d'antena individual hauran de tornar a sintonitzar el canal, amb els problemes que això genera a les persones grans, i per als que tenen antena col·lectiva, la solució passarà per contractar un tècnic, amb el consegüent cost econòmic". Tot això, més la intenció ideològica implícita en l'operació del Govern illenc, porta el PSM a demanar que el ministre Montilla es pronunciï sobre la qüestió. De la mateixa manera, el portaveu nacionalista criticà amb duresa la "passivitat" de la Generalitat de Catalunya sobre l'assumpte. El PSM impulsarà una campanya, a través de mocions als ajuntaments, consells insulars i Parlament, perquè les institucions balears es manifestin contra la intenció del Govern Matas.

En conversa amb aquest setmanari, un exconseller socialista del Govern del Pacte de Progrés es mostrà molt pessimista sobre el fet que Montilla hi pugui fer alguna cosa. Insistí a recordar que tant la llei de tercers canals com, i a més, el conveni signat el dia 7 de maig entre Maragall i Matas, deixen clara la potestat del Govern balear per actuar d'aquesta manera.

IB3. En resum: tot apunta que en breu les Balears tendran una televisió autonòmica que abans de néixer ja vol llevar-se de sobre una part de la competència. Tant TV3 i el 33 com, també, Canal 9. Sens dubte, com deia Sampol, amb la intenció de fer-se, ja d'entrada, amb la màxima porció possible de l'audiència d'aquestes televisions a Balears. L'objectiu d'IB3, segons ha explicat la seva directora, és assolir, en un o dos anys, una quota de seguiment superior al 10% per, llavors, poder començar a escalar posicions, a mesura que es vagi ajustant la graella de programació. Ara bé, quina programació?

Ja s'ha comentat abans que la retransmissió del futbol –si en té els drets– es farà en formes dialectals illenques del català, i que les pel·lícules –no se sap de quins fons–, s'emetràn en castellà. IB3, però, també apostarà per programes

La sospita de parcialitat política i ideològica d'IB3 no s'ha fet esperar. L'oposició en bloc ja l'ha denunciada preventivament en més d'una ocasió

d'entreteniment. Ja s'ha fet pública la possibilitat, tot indica que tancada, que Fernando Schwartz (l'antic diplomàtic i fins l'estiu passat presentador de *Lo más plus*, de Canal Plus) es farà càrrec d'un programa. La direcció televisiva autonòmica també ha contactat, segons les referències de premsa local, amb José Luis Moreno, aquell ventricle que es va fer famós fa dècades a través de TVE i que a l'Espanya televisiva d'Aznar recuperarà certa popularitat.

Tots aquests possibles programes, així com altres que s'han insinuat –del cor i d'entreteniment, a càrrec de personatges que han adquirit rellevància a televisions de Madrid–, com és fàcil d'imaginar, seran en castellà i, en algun cas, transmeten valors en sintonia amb la visió conservadora de la TVE dels anys

El primer objectiu d'IB3 és assolir un 10% de 'share', tot just la quota actual de TV3 a les Illes

d'Aznar com a president del Govern espanyol.

Evidentment, la sospita de parcialitat política i ideològica no s'ha fet esperar. L'oposició en bloc (PSOE, PSM, EU i Els Verds) ja l'ha denunciada preventivament en més d'una ocasió. Però tant la directora d'IB3 com la vicepresidenta del Govern, Rosa Estaràs, han desqualificat les crítiques, precisament per ser fetes *a priori*, i han exigint si més no el benefici del dubte. És clar que, tenint en compte qui és qui a l'*staff* directiu d'IB3, gaire diversitat ideològica no s'hi pot trobar.

La directora general, Maria Umbert, va ser fins al moment del seu nomenament la directora general del Gabinet de Presidència de Jaume Matas. El periodista Germà Ventayol, ara sotsdirector, era el cap de Comunicació de la Conselleria d'Educació i Cultura de l'actual Govern balear, i del 1999 al 2003 havia estat encarregat d'assumptes de comunicació del grup parlamentari balear del PP i, també, responsable de comunicació a Balears de Matas quan aquest era ministre (2000-2003). Amb el càrrec de "coordinadora" apareix a l'organigrama d'IB3 Victòria de Miguel, abans a Presidència del Govern de Matas. Com a sotsdirectora d'informatius, càrrec que s'ocuparà de controlar els informatius fets per una empresa externa, s'hi ha posat Pilar Molla, que va ocupar durant cert temps la prefectura de comunicació a Madrid del ministre Matas. La televisió autonòmica tindrà com a responsable a Madrid Juan Manuel Martínez, ex-cap de premsa de les ministres de Sanitat d'Aznar, Celia Villalobos i Ana Pastor. I la confecció externa dels informatius ha estat encarregada a una empresa dirigida per Javier Mato, director general de Comunicació del president Matas durant la primera presidència (1996-1999) i cap de premsa del Ministeri de Medi Ambient durant aproximadament el primer any i mig que l'ocupà l'avui president autonòmic.

En fi, potser són, en efecte, crítiques preventives les que fa l'oposició titllant de "parcial" la futura IB3, tanmateix, pel que es veu, són més que comprensibles.

Miquel Payeras